

ORANJEWOUD FESTIVAL

Vernieuwing is de traditie

Het Oranjewoud Festival gaat over klassieke muziek. Maar dat is beslist geen statische traditie, vindt oprichter en artistiek leider Yoram Ish-Hurwitz. „Vernieuwing is de traditie!”

TEKST JACOB HAAGSMA

Muziek voortgebracht door zonnepanelen, muziek met metalen objecten in het water, muziek voor snaarinstrumenten uit allerlei werelddelen: het Oranjewoud Festival zit niet al te vast in de kaders van de klassieke muziek.

Maar wat is dat eigenlijk precies, klassieke muziek? „Dat weet ik niet”, zegt Yoram Ish-Hurwitz, artistiek leider en geestelijk vader van dit festival. „Wat is kunst? Daar is ook geen antwoord op te

geven. Je pakt het beet en het is weg. Maar dat is precies wat het waarde geeft.”

Ish-Hurwitz geeft op ‘zijn’ festival graag ruimte aan hedendaagse componisten, locatieprojecten, nieuwe manieren om tijdloze schoonheid te bereiken, jong talent. Maar dat is helemaal niet in tegenspraak met de meer, laten we zeggen, geaccepteerde vormen van klassieke muziek.

Die ook volop te beleven zijn: het Chopin-project van celliste Camille Thomas,

de strijkkwartetten en pianowerken van de Litouwse componist Čiurlionis (wiens beeldende kunst in museum Belvédère, vlakbij, te zien is), de muziek voor piano, klarinet en de viool van Noa Wildschut, heel toevallig oomzegger van Ish-Hurwitz.

Maar, zegt die, de vertrouwde vormen in de klassieke muziek komen ook ergens vandaan. Met andere woorden: vernieuwing is vast onderdeel van de klassieke traditie.

„Haydn was een vernieuwer, die heeft het strijkkwartet uitgevonden. Beethoven ook. Vernieuwing zit in het DNA van de klassieke muziek.” En dus ook in ‘zijn’ festival. „Vernieuwing is de traditie.”

SCHATKIST DIE JE MEEZEULT

Waarom ervaren veel mensen dat dan toch anders? Dat komt juist door die enorm rijke, eeuwenoude traditie. „Dat is een schatkist, die je meezeult. Het is heel logisch dat dat beeldbepalend is. Maar het gevaar is dat je blijft hangen in wat zich al bewezen heeft. En dat is de dood in de pot. Soms is het fijn om daar even los van te komen.”

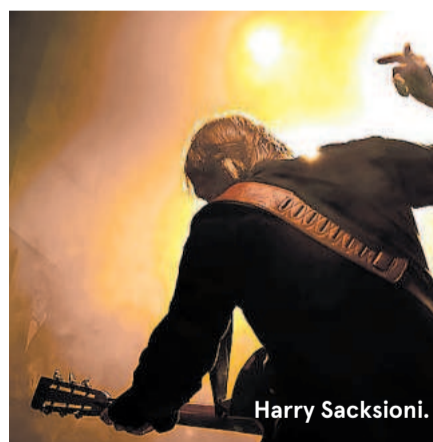
Want het idee dat vroeger alles beter was, dat de klassieke muziek uit voorbije eeuwen louter parels en diamanten heeft opgeleverd (om de schatkistmetafoor even door te trekken): wat een onzin. „Supernaïef om zo te denken. Wij weten van heel veel dingen niet wat er is gestrand. Toen is er ook heel veel rommel gemaakt, maar dat is niet blijven hangen.”

Eigenlijk, zegt hij, bestaat het Oranjewoud Festival uit vier verschillende festivals in dezelfde tijdsspanne, op dezelfde plek. Eerst de Family Zone, speciaal voor kinderen en hun familie – vorig jaar trok dat zo’n 2000 mensen. „Daar ben ik supertrots op.” En dan het crossover-festival: „Niet te moeilijk, hoge kwaliteit en lage drempels”.

Ten derde het echt klassieke festival: „Voor de echte liefhebber van Haydn, Mozart, Beethoven, Brahms, dat soort genieën”. De muziek van vroeger die wel is blijven hangen, dus.

Als de avond valt op het Oranjewoud Festival. FOTO FOPPE SCHUT

En tenslotte datgene waarmee het Oranjewoud Festival zich toch het meest onderscheidt: het festival met de nieuwe muziek, de 'locatie-projecten', de jonge componisten. „Voor de mensen die zeggen: 'Ik wil iets beleven, iets zien wat ik nog nooit heb gezien, verras mij!'”

Maar, zegt hij: „Het is toch één festival, dat is de grap. Die kaders, die haal je weg, die verleg je waardoor de mensen zelf verbindingen gaan leggen. Dat ze dwars door die kaders heen nieuwe dingen gaan ontdekken. We proberen het publiek wel daartoe te verleiden. Ik word er erg blij van dat dat allemaal onder één festivalnoemer kan.”

UIT ALLE WINDSTREKEN

En zo'n festival kan nog veel meer. Zelf nieuwe dingen creëren, of vooruit: laten creëren bijvoorbeeld. Neem nou het Toonzetters Ensemble: opgezet door Ish-Hurwitz' eerstgeboren zoon Primo voor een cd en een concertprogramma om zijn componerende generatiegenoten een podium te geven.

Maar het maakt nu een permanente doorstart. „En wij nemen ze op sleeptouw.” Slagwerker Arjan Jongsma uit Drachten zit erin, pianist Shane van Neerden die afgelopen weekend nog de prestigieuze juryprijs van Dutch Classical Talent won.

Of het Atlas Ensemble, het meerjarige project waarin componist Joël Bons instrumenten en klankwerelden uit allerlei windstreken tot elkaar laat komen. Vorig jaar stonden in Oranjewoud de snaarinstrumenten centraal, dit jaar de blaasinstrumenten en volgend jaar komt alles bij elkaar. In een grote finale, die zelfs in het Amsterdamse Concertgebouw staat geprogrammeerd, vanwege het Holland Festival. „En dat hebben wij mee geproduceerd! Joël en ik praten hier al jaren over, nog voor corona.”

Ook bijzonder: alle drie concerten in de cyclus *Het leven in één dag* door het Nederlands Blazers Ensemble en de Vlaamse schrijver Bart Moeyaert, op basis van muziek van Joseph Haydn. Moeyaert is moeilijk te boeken, zegt Ish-Hurwitz, „maar hij kende het festival.” Deze concerten spelen zich ook op één dag af, het eerste al bij zonsopgang: om 5.26 uur op zaterdagochtend 1 juni.

Verder horen we onder andere het duo van Mike Boddé en Tom Beek, gitarist Harry Sacksioni, Orbi met Sven Figee, zigeunermuziek van het trio van violist Lajos Sárközy, Arabische dabke-muziek van 'nieuwkomers', een première van 'klimaatcomponist' Tim Kliphuis met het Nationaal Jeugdorkest en een 'dependance' van de concerten in Pakhûs Solo te Stiens in de Oranjerie - pas aangekocht door het echtpaar Van Riemsdijk dat ook de drijvende kracht is achter de hedendaagse concerten in Stiens.

Daar is ook *Solar* te beleven, de zonnepanelen-compositie van duo Strijbos en Van Rijswijk die eerder in Oranjewoud present was met muziek op windkracht. Ook nu wordt de muziek bepaald door het weer: is het zwaarbewolkt, dan krijg je het geld van je kaartje terug. Water is het bepalende element in *Waterwerken*, van Aart Strootman, ook al vaker present op dit festival.

Wordt zo'n Strootman nou zo'n klassiek componist die ons nageslacht nog zal kennen? Of Ish-Hurwitz' componerende zoon? „Bel me over 200 jaar”, zegt hij, „dan kan ik het je vertellen.”

Oranjewoud Festival: 30 mei tot en met 2 juni, Oranjewoud
• oranjewoudfestival.nl

Muziek in het water van Aart Strootman. FOTO JANTINA TJALSMA